

18.3.2021

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Ulkomaalaislain muuttaminen (HE 253/2020)

Hallitus on laatinut esityksen, jossa ehdotetaan muutoksia ulkomaalaislakiin ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön ehkäisemiseksi sekä työvoiman hyväksikäytön uhrin oikeusaseman parantamiseksi.

Esityksellä laajennettaisiin työelämässä hyväksikäytön kohteeksi joutuneen ulkomaalaisen työntekijän työnteko-oikeutta. Hän voisi hyväksikäyttötilanteessa hakeutua toisen työnantajan palvelukseen samalle tai muulle ammattialalle. Lisäksi hänellä olisi oikeus saada jatkolupa uuden työn hakemista varten.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK on syksyllä 2020 esittänyt laajaa keinovalikoimaa, jonka avulla työntekijöiden hyväksikäyttöön ja ihmiskaupaan pystyttäisiin tehokkaammin puuttumaan ja niitä vähennettyä. Suomalainen elinkeinoelämä toimii vastuullisen työelämän, reilujen pelisääntöjen ja uudistuvan markkinatalouden puolesta. Yksi esityksistä on mahdollistaa työelämässä hyväksikäytetyn henkilön työnteko muulla toimialalla kuin mille työntekijän oleskelulupa on myönnetty.

Esityksellä laajennettaisiin myös viranomaisten mahdollisuuksia pidättäytyä oleskeluluvan myöntämisestä, jos työnantajan tai toimeksiantajan voidaan perustellusti epäillä rekrytoivan ulkomailta maahantulosäännösten kiertämisen tarkoituksessa. Lisäksi ehdotetaan Maahanmuuttovirastolle mahdollisuutta pidättäytyä työnteon perusteella myönnettävien oleskelulupien myöntämisestä enintään kuuden kuukauden määräajaksi vastaavan kaltaisesti, kuten työ- ja elinkeinotoimisto voi nykyisin toimia.

EK pitää tätä laajennusta perusteltuna. Esityksessä on kuitenkin tarkasteltu työnantajaa yhtenä toimijana. Jos kyseessä on yritys tai yhteisö, päätös kohdistetaan myös vastuuhenkilöön. Tilanteissa, joissa väärinkäytökset on tehty rajatusti ja syyllisyys on selkeästi rajattavissa tiettyihin henkilöihin, viranomaisella tulisi olla mahdollisuus kohdentaa pidättäytymispäätös pelkästään heihin eikä koko yritykseen. Esimerkiksi tilanteessa, jossa itsenäisesti toimiva alueyksikkö on toiminut

Osaaminen ja digi & HR
Mikko Räsänen

18.3.2021

virheellisesti, olisi kohtuutonta evätä ulkomaalaisten työhöntulo yrityksen kaikkiin töihin.

Oleskelulupien myöntämisestä pidättäytyminen voi vaikeuttaa yrityksen toimintaa merkittävästi tai jopa aiheuttaa liiketoiminnan lopettamisen. Siksi on välttämätöntä, että työnantajan tai toimeksiantajan syyllisyys on selvitetty varmasti. Sanktion on oltava oikeasuhtainen työnantajan viaksi luettavan syyllisyyden määrään. Pidättäytymispäätöksen tehneellä viranomaisella tulee olla mahdollisuus itseoikaisuun, mikäli käy ilmi, että päätös perustuu vääriin tai puutteellisiin tietoihin.

Lisäksi ehdotetaan, että ulkomaalaisten työntekijäin työsuhde- ja oleskelulupa-asioiden neuvottelukunta siirrettäisiin sisäministeriöstä työ- ja elinkeinoministeriöön. EK pitää tätä esitystä perusteltuna.